

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83.177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina Lir 3.000

Letna naročnina » 6.000

Letna inozemstvo » 8.000

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

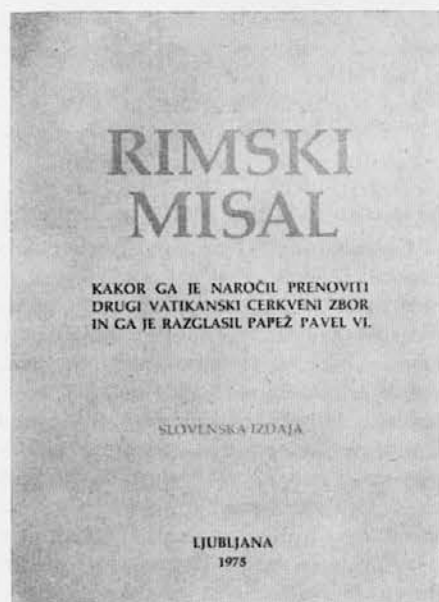
Leto XXVII. - Štev. 47 (1379)

Gorica - četrtek, 27. novembra 1975 - Trst

Posamezna številka Lir 150

Nova slovenska mašna knjiga

Španija začela novo obdobje

Glava novega misala na prvem listu slovenske mašne knjige

ter tako naredil nekakšen prvi korak za prilagoditev rimskega misala občutju našega časa.

Drugi vatikanski vesoljni cerkveni zbor je s konstitucijo o svetem bogoslužju postavil temelje za splošno prenovitev rimskega misala, ko je določil, da »je treba besedila in obrede tako urediti, da bodo jasneje izražali svete reči, ki jih pomenijo; da je treba mašni obred spremeniti tako, da bosta vsakomur bolj jasno vidna smisel in medsebojna povezanost posameznih delov in da bo olajšano pobožno in dejavno sodelovanje vernikov; naj se bolj na široko odpro zakladi sv. pisma, da bo vernikom bolj bogato pripravljena miza božje besede in da je treba sestaviti nov obred somaševanja.«

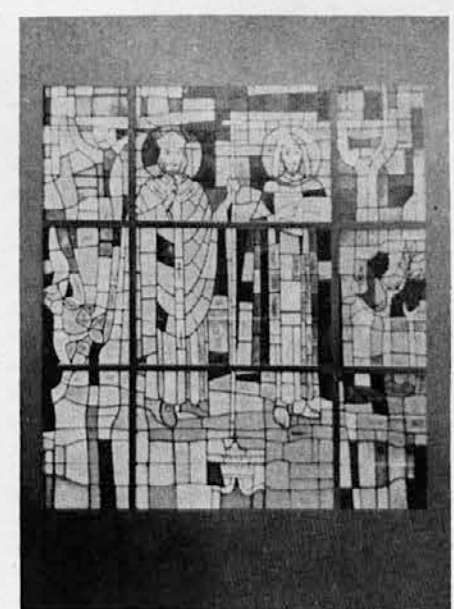
Glavna novost preнове je v tako imenovani evharistični molitvi. Čeprav je v rimskem obredu prvi del te molitve, hvalospjev, v teku stoletij dobil različne oblike, je drugi del, ki so ga imenovali mašni kánon, po 5. stoletju dobil nespremenljivo obliko. V novem mašnem bogoslužju so dodani še trije novi kánoni.

V novem mašnem obredu so bili »obredi poenostavljeni ob zvesti ohranitvi njihovega bistva«. Opuščeno je bilo namreč »tisto, kar je sčasoma nastalo kot dvojnica ali pa je bilo dodano brez posebne koristi«, zlasti pri darovanju kruha in vina in pri obhajilu.

Razen tega so bile »po starodavnem pravilu svetih očetov obnovljene nekatere stvari, ki so se bile izgubile«, tako pridiga, prošnje za vse potrebe ali molitev vernikov in skupno kesanje, pri katerem naj se v začetku maše spravimo z Bogom in brati.

Dalje je II. vatikanski cerkveni zbor naročil, naj »bodo v določenem številu let ljudem prebrani odličnejši deli sv. pisma«. Zato je bila celotna zbirka beril za branje ob nedeljah razdeljena na triletni razpored.

Vse to je bilo urejeno z namenom, »da bi se v vernikih vedno bolj vzbujal glad po božji besedi«. Obenem naj bi kljub »upravičenim razlikam in prilagoditvam

Znotraj knjige prav na začetku je slika slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda (akad. slikar Stane Kregar), ki je na barvnem oknu zavoda Slovenik v Rimu

novi misal utrjeval medsebojno edinost vseh in postal izraz pristnega in pobožnega bogočastja v Cerkvi.«

POTRJEJENO DELO SV. CIRILA IN METODA

Zadnji koncil je na široko odprl vrata bogoslužju v ljudstvu razumljivem jeziku in s tem potrdil veliko delo svetih bratov Cirila in Metoda, ki sta pred dobrimi 1100 leti prinesla našemu narodu bogoslužne knjige v domačem jeziku in s tem utrdila v njem Kristusovo vero, ki so mu jo posredovali tudi že prej razni misijonarji.

Tridentinski cerkveni zbor je kljub temu, da so mnogi izrazili željo, naj bi bilo pri evharistični daritvi dovoljeno uporabljati domači jezik, ostal na stališču, da

(nadaljevanje na 2. strani)

Tudi general Franco je moral kot vsak človek položiti orožje pred nasprotnikom, ki je vedno končni zmagovalec — pred smrtjo. En mesec se je njegovo telo upiralo temu neizprosni zakonu, nad 30 zdravnikov mu je v tem obdobju stalo ob strani, končno pa so mogli javiti le še njegovo smrt. V četrtek 20. novembra ob 4,40 je v kliniki »La Paz«, v kateri je bil zadnja dva tedna interniran, prenehal živeti.

V nedeljo 23. novembra so ga pokopali v baziliki pod gričem v »Dolini padlih« (Valle de los caídos). To podzemsko baziliko je dal postaviti že pred leti v spomin vseh padlih v državljanski vojni 1936-39. Petdeset tisoč padlih z obeh strani, nacionalistične in republikanske, je v njej našlo svoj zadnji počitek. Sedaj se jim je pridružil še on, zmagovalec v tej državljanski vojni, mož, ki je bil skozi 36 let nesporni voditelj sodobne Španije.

SVOJSKA OSEBNOST

General Franco je vladal kot diktator, a njegov način vladanja se je v mnogočem razlikoval od drugih diktatorjev. Živel je neke vrste osamljeno življenje in ni želel, da bi se o njem mnogo pisalo. Ni dovolil, da bi se mu postavljalo spomenike. Nobeno mesto se ne imenuje po njem kot se to dogaja drugod (npr. Stalingrad, Titograd ipd.). Ni želel, da bi množice šle na ulice, nosile njegove slike in mu vzdikale. Oblast je izvrševal na zadržan način, v neki odmaknenosti od vseh in nad vsemi. Tako je postal za Špance neke vrste mit kot je sedaj Tito za prebivalstvo Jugoslavije.

Mit je postal že leta 1925, ko je premagal v Maroku upornega Berbera Abdel Krima, ki se je zdel nepremagljiv. Mit je postal znova, ko se je nenadoma 18. junija 1936 pojavil v španskem Maroku in nastopil pohod proti Madridu, ki ga je slaba tri leta nato zmagovito zaključil.

Se bolj je postal mit, ko se je znal upreti Hitlerju in Mussoliniju, čeprav je od njiju prejel toliko vojaške pomoči in ni nistal, da se na njuni strani udeleži zadnje svetovne vojne.

Mit je bil, ko se ni ustrašil iz ziva sklepa Združenih narodov, naj vlade odpokličejo svoje predstavnike iz Madrida. Zgodilo se je nasprotno: nekaj let nato je bila Španija 1955 sprejeta v OZN in Franco je mogel s ponosom reči: »Eisenhower je bil tisti, ki je prišel k nam in ne mi k Amerikancem.«

Mit je bil v svojem načinu vladanja. Njegovi ministri so bili le izvrševalci njegovih sklepov, nikdar svetovalci. Bil je zaprt vase, neizprosno, ko je šlo za varnost in obstoj države. Vsaka pomilostitev na smrt obsojenih je morala iti skozi njegove roke in vemo, da jih je bilo le malo, ki so je bili deležni.

Lastne stranke ni imel. Ni se tudi trudil za svoje politične kadre. Po smrti ustanovitelja »falange« José Antonia Primo de Rivero je sprejel kot svoje gibanje, pa se je potem posluževal kot je sam hotel in kadar je hotel. Končno jo je nadomestil z »Movimiento nacional« (Narodno gibanje), ki naj bi vse Špance združilo ob prestolu bodočega kralja, Španiji pa dalo mir in blagostanje za bodoče rodove. To

Glavno mesto Španije Madrid je najvišje ležeča prestolnica v Evropi. Kraljevska palača, od leta 1931 nezasedena, po Francovi smrti spet služi svojemu namenu: v njo se bo vselil novi kralj Juan Carlos I.

da »Movimiento nacional« ni poznal voditeljev. Edini voditelj — »Caudillo« je bil Franco.

FRANCOVA OPOROKA

Francisco Franco se je rodil 4. decembra 1892 v vojaškem pomorskem oporišču Ferrol v Galiciji. V kratkem bi torej izpolnil 83 let življenja. Leta 1907 je stopil v slavno vojaško akademijo v Toledu, iz katere je prišel leta 1910 kot podporočnik. Pri 32 letih je postal 1926 general. Bil je tedaj najmlajši med generali.

Po zmagi nad republikanci je z referendumom leta 1947 postal dosmrtni poglavar države. Leta 1966 je bilo špansko ljudstvo znova poklicano na volitve. Odobrilo naj bi Francov načrt tkzv. »temeljni zakon« (Ley orgánica del Estado), po katerem je Španija monarhija, za bodočega kralja pa je bil določen za trenutek Francovega odstopa ali smrti princ Juan Carlos iz rodbine Burbonov, ki je vladala v Španiji do nastopa republike leta 1931. Od 19.298.244 volivcev se jih je 18 milijonov 500.051 izreklo za temeljni zakon, tj. 95,9 %.

Značilna za Francovo miselnost je tudi njegova oporoška, ki jo je ministrski predsednik Arias Navarro prebral na televiziji. Glasi se:

»Španci! V trenutku, ko izročam svoje življenje Najvišjemu in se bom prikazal pred Njim, da bom sojen brez možnosti priziva, prosim Boga, da me sprejme, kajti želel sem živeti in umreti kot katoličan.«

»Prosim vse odpuščanja, jaz pa iz vsega srca odpuščam vsem, ki so se imeli za moje nasprotnike, čeprav jih jaz nisem smatral za take. Mislim, da nisem imel drugih sovražnikov razen tistih, ki so bili tudi sovražniki Španije, katero sem toliko ljubil in kateri sem se trudil služiti do zadnjega diha svojega življenja.«

»V imenu ljubezni do naše domovine vas prosim vztrajati v miru in edinosti ter nuditi bodočemu kralju Španije don Juanu Carlosu Burbonskemu isto čustvo in lojalnost, ki ste ju meni izprijeli. Ne pozabite, da so sovražniki Španije in krščanske civilizacije budni. Žrtvujte vse osebne poglede najvišjim interesom domovine in španskih narodov. (Zadnimiva ta beseda: narodov, op. ur.) Ohranite enotnost Španije, pri čemer naj bo raznolikost dežel vir domovinske edinosti. Ze-

lel bi v tem zadnjem trenutku povezati božje ime z imenom Španije, vas vse objeti in na pragu svoje smrti z vami vzdikniti: Adelante España, viva España!« (Španija naprej, naj živi Španija!)

NOVI ŠPANSKI KRALJ

S Francovo smrtjo se je končala v Španiji vladavina enega človeka. Pričelo se je novo obdobje. Na osnovi temeljnega zakona je princ Juan Carlos postal španski kralj. To se je zgodilo preteklo soboto 22. novembra, ko je Juan Carlos prisegel pred španskim parlamentom (»Cortes«).

V svojem programskem govoru je najprej omenil pokojnega F. Franca, ki ga je označil kot izredno osebnost tako na vojaškem kot na državnem področju, omenil je svojega očeta Juana Burbonskega, orisal nato svoj program: enotnost domovine, pravičnost in spoštovanje državljanov pravic. Omenil je pomen katoliške Cerkve za Španijo in se izrekel za odprtost do ostale Evrope, saj se Španci čutijo kot del Evrope.

»Danes se začne novo obdobje španske zgodovine — je še dejal. — To obdobje moramo prehoditi skupaj v miru, delavnosti in napredku. Monarhija bo skušala napraviti vse, kar je v njeni moči, da bi bila čim bliže ljudstvu.« Govor je bil v bistvu zelo previden in je težil za tem, da ne bi odbil nikogar, ne na desni ne v vrstah demokratske opozicije.

Novi kralj ima sedaj 37 let, saj se je rodil 5. januarja 1938 v Rimu, kjer je njegov oče don Juan živel v izgnanstvu. Leta 1962 se je v Atenah poročil s princeso Sofijo, s katero ima tri otroke: sina Filipa in dve hčerki. Dobro govori številne evropske jezike in je navdušen športnik.

Novi kralj se zaveda, da je prva njegova naloga dati ljudstvu več političnih pravic in ustvariti pogoje za sožitje posameznih narodov, ki Španijo sestavljajo. V tem oziru je značilno, da je 15. novembra, ko je Franco še živel, podpisal dekret, ki uzakonjuje rabo deželnih jezikov (baskovskega, katalonskega in drugih), kar je bilo do sedaj na upravnem področju prepovedano. Vsi prijatelji Španije si želijo, da bi Španija to kritično prehodno obdobje preživela brez večjih pretresov in bila obvarovana anarhije, ki je po zlomu desničarske diktature zadela Portugalsko.

IZ ZGODOVINE RIMSKEGA MISALA

Rimski misal je po naročilu tridentinskega cerkvenega zbora uvedel leta 1570 sv. Pij V. Stiri stoletja ni samo duhovniške latinskega obreda vodil pri opravljanju evharistične daritve, ampak so ga glasniki evangelija ponesli skoraj v vse dežele. Brez števila ljudi je iz njega krepilo svojo pobožnost z berili iz sv. pisma in z molitvami, katerih večji del je uredil sv. Gregor Veliki.

V novejšem času je med kristjani začelo rasti zanimanje za napredek svetega bogoslužja. Tedaj je tudi postalo jasno, da je treba molitvena besedila rimskega misala zboljšati in obenem dopolniti z novimi. Tako je že papež Pij XII. prenovil velikončno vigilijo in red velikega tedna

Dežela odklanja ločeni slovenski šolski okraj

Odbornik za šolstvo in kulturne dejavnosti, socialist Volpe, je na podlagi zakona št. 477/73 in dekreta predsednika republike 416/74 izdelal predlog za razdelitev ozemlja dežele Furlanije-Juljske kraje na šolske okraje. Osnutek je bil poslan raznim ustanovam, da do 15. decembra dajo svoje mnenje.

Po tem osnutku deželnega odborništvaja naj bi bile slovenske šole vključene v štiri različne šolske okraje skupno z italijanskimi šolami. Torej slovenskega šolskega okraja po tem načrtu ne bo. To »razveseljivo« vest smo brali v Primorskem dnevniku 26. novembra letos. Dnevnik pisan v slovenskem jeziku pa takole zaključuje: »Zdaj prihaja torej odločen trenutek. Vsak si bo moral prevzeti svojo odgovornost, od deželne uprave do pokrajine in občine, od šolskih oblasti in organov do ustanov, organizacij in strank. Nujno potreben je čimbolj enoten nastop vseh sil, brez nobenega zavlačevanja.«

To bitje zvona nam prav nič ne sega do srca. Naše katoliške in demokratične kulturne organizacije, kakor tudi naša slovenska narodnoobrambna organizacija, so in bodo napravile vse, kar zmorejo, da bomo Slovenci imeli samostojen šolski okraj. O tem ni dvoma! Toda nehoti se nam vsilujeta zaenkrat dve vprašanji:

1. Socialisti so Slovincem spet eno na-

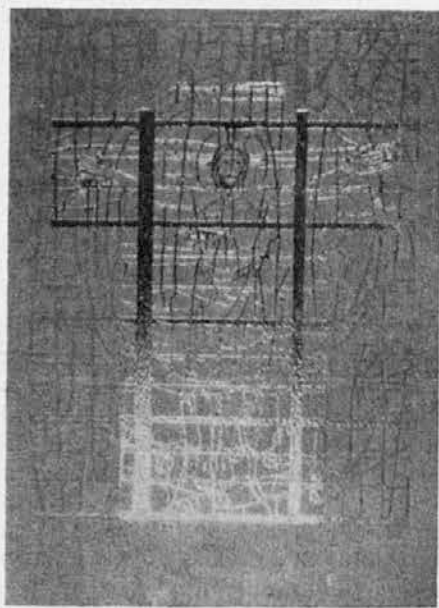
kuhali. Kdo bi naštel vse take akcije proti nam. Prav v eni zadnjih številčk Katoliškega glasa smo ponovno razkrinkali dvoletno politiko PSI, ki vleče nekatere Slovence že od vsega začetka za nos. Zdaj torej prihaja socialist Volpe, ki najbrž po posvetovanju tudi s svojo stranko izdela načrt, ki zna zadati slovenski šoli hud udarec.

Doklej boste tkzv. napredne slovenske organizacije levičarskega tabora (SKGZ, PD in drugi) še propagirale za vstop v leve napredne italijanske stranke? Kaj vas zadržuje italijanske in avstrijske socialistične stranke ni prav nič zmožilo? Prisostvujemo žalostnemu bankrotu vaše zaslepljene politike. Odkar so si Kardelj in njegovi izmislili in vi slepo izvršili načrt vključevanja v italijanske stranke, gre iz slabšega na slabše! To je zgodovinsko dejstvo, katerega se žal ne da ovreči! Kdaj vas bo srečala pamet?

2. Načrt odbornika za šolstvo in kulturne dejavnosti je bil poslan raznim ustanovam nekaj tednov po sklenitvi sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Kaj sta se ti dve državi zmenili tudi za to vprašanje? Če se nista, potem je logično, da se mora Jugoslavija oglasiti s protestno noto, saj je to očitno nasprotovanje 8. členu omenjenega sporazuma. Če sta se pa obe državi zmenili med podrobnostmi, ki nam niso znane, tudi za razdelitev šolskih okrajev v tem smislu, potem pa je vsako bitje zvona namerno vlačenje za nos slovenskega prebivalstva na Tržaškem in Goriškem in prikrivanje česa drugega!

Slovenski šolnik

Nova slovenska mašna knjiga

Na sprednji platnici novega slovenskega misala je slika Kristusa, delo pok. akad. slikarja Staneta Kregarja. Slika je povzeta z barvnega okna v Marijini cerkvi Ljubljana-Koseze

(nadaljevanje s 1. strani)

ne bi bilo primerno mašne obrede opravljati v domačem jeziku. Pač pa je ukazal, naj namesto tega »med mašnim opravilom razloži kaj takega, kar se bere pri maši in naj zlasti ob nedeljah in praznikih pojasni o skrivnosti te presv. daritve.«

Ker pa se je II. vatikanski cerkveni zbor zbral prav zato, da bi Cerkev prilagodil razmeram, v katerih mora v našem času apostolsko delovati, je sprejel sklep: »Uporaba domačega jezika more biti za ljudi neredko zelo koristna« in ga je zato dovolil uporabljati.

Ker pa je uporaba domačega jezika v bogoslužju le sredstvo, čeprav zelo pomembno, da lahko izrazimo razlago skrivnosti, ki jo sveto opravilo vsebuje, je isti koncil opomnil, da je treba uresničiti nekatera določila tridentinskega koncila, ki jih niso povsod izvajali, npr. da je treba imeti pridigo vse nedelje in praznike.

Predvsem pa je II. vatikanski koncil priporočil »tisto popolnejše sodelovanje pri maši, ki je v tem, da verniki po duhovnikovem obhajilu iz iste daritve prejmejo Gospodovo telo«. Zato je spodbudil, naj bi uresničili željo tridentinskih očetov, ko naj bi namreč zaradi popolnejše udeležbe pri sv. evharistiji »pri vsaki maši navzoči verniki prejeli sveto evharistijo ne le na duhovni način, ampak tudi z zakramentalnim obhajilom«.

Tako ostaja Cerkev zvesta svoji nalogi, da je učiteljica resnice, ko čuva »staro«, to je zaklad izročila, pa tudi spolnjuje dolžnost, da presoja in modro uporablja »novo« (prim Mt 13, 52). Izraz tega ravnanja je tudi nova slovenska mašna knjiga, s katere izdajo se tudi »Cerkev na Slovenskem želi vključiti v vso Cerkev po svetu v splošno in mogočno prenovu v duhu evangelija Jezusa Kristusa, ki je prišel odrešit in zveličati tudi sodobno človeštvo« (iz uvoda).

— Jk

Predsednik Leone v Sovjetski zvezi

Ko se je leta 1972 mudil v Sovjetski zvezi na obisku takratni predsednik italijanske vlade Andreotti, mu je predsednik vrhovnega sveta Podgorni izročil vabilo za predsednika italijanske države Leoneja, da ob prvi priložnosti obišče Sovjetsko zvezo. Leone je vabilo sprejel in tako je v preteklih dneh obiskal Moskvo in še nekatera druga mesta. Obisk je trajal od torka 18. do ponedeljka 24. novembra, ko se je Leone na večer vrnil v Rim. Na potovanju ga je spremljal zunanji minister Rumor s številnimi diplomatskimi uslužbenci.

To je bil drugi obisk italijanskega predsednika republike v Sovjetski zvezi. Pred 15 leti je bil na uradnem obisku v Moskvi tedanji predsednik Gronchi, Podgorni pa je leta 1967 obiskal Italijo.

Uradni obisk je trajal tri dni, nakar je Leone s spremstvom obiskal še Leninograd, glavno mesto Georgije Tbilisi in Kijev. Prvi razgovor je imel Leone s Podgornim. Pregledala sta najprej dvostranske odnose, pri čemer sta ugotovila, da se gospodarski odnosi dobro razvijajo. Pri tem se je Podgorni pritožil, da politični odnosi zaostajajo za gospodarskimi. Za dosego tega cilja je Leone predlagal, naj bi bili državniški obiski med obema državama pogostnejši.

Tako Podgorni kot Leone sta večkrat poudarila pomen rezultatov helsinške konference o varnosti in sodelovanju v Evropi. S tem v zvezi je Leone omenil sporazume z Avstrijo glede Južne Tirolske in nedavno sklenjeno jugoslovansko-italijansko pogodbo kot izraz želje, da se deluje v duhu pomiritve.

Drugi dan obiska je imel Leone uradne pogovore z glavnim tajnikom sovjetske partije Brežnjevom (pogovor je trajal dve uri in pol), nato s predsednikom sovjetske vlade Kosiginom, poleg tega pa je tudi nadaljeval pogovore s predsednikom Nikolajem Podgornim.

Podgorni se je dotaknil raznih mednarodnih vprašanj. Dejal je, da so odnosi s Sev. Ameriko dobri, da pa jih obe strani želita še izboljšati, da so odnosi z državami Evropske gospodarske skupnosti tudi kar dobri, s Francijo pa naravnost »vzglejni«, da vlada med SZ in Kitajsko še vedno nerazumevanje, da je SZ naklonjena združitvi obeh Vietnamov, da je v Angoli treba preprečiti državljansko vojno, glede Portugalske pa SZ želi, da bi se politični razvoj v tej državi razvijal brez zunanjih pritiskov.

Pogovori so se zaključili v četrtek 20. novembra s podpisom skupne politične izjave in novega petletnega sporazuma za obdobje 1975-79 o gospodarskem sodelovanju.

UTRIP CERKVE

Nov bolgarski škof

Ko so naši romarji pred leti obiskali Bolgarijo, so se tudi na lastne oči prepričali, kako je žalostno stanje katoličnanov v tej državi. Pred dobrim mesecem pa je bil v Rimu in je obiskal tudi papeža bolgarski ministrski predsednik. Temu zblizanju med Vatikanom in bolgarsko vlado gre verjetno pripisati, da so v Bolgariji po mnogih letih dobili dva nova škofa.

V nedeljo 26. oktobra je bil namreč posvečen v škofa Vasko Sejrecov, ki bo škof v Nikopolisu. Istočasno je bil ustoličen tudi Bogdan Dobranov kot apostol-

ski administrator za Sofijo in Plovdiv. Tako ima sedaj Bolgarija tri prave škofe, ti so: Metodij Stratijev, škof vzhodnega obreda, ki je bil do nedavna edini katoliški škof v Bolgariji; potem Vasko Sejrecov ter Bogdan Dobranov.

Novi škof je bil posvečen v stolni cerkvi v Plovdivu. Posvetitvi so prisostvovali msgr. Mario Brini, tajnik kongregacije za vzhodne Cerkve, zastopnik bolgarske pravoslavne Cerkve, predsednik bolgarskih protestantskih skupnosti in še drugi cerkveni dostojanstveniki.

Gotovo, da je obnovev katoliške cerkvene hierarhije v Bolgariji sad nove politike, ki jo pod vodstvom msgr. Casarolija vodi Vatikan do vzhodnih komunističnih režimov. Upajmo, da bodo novi odnosi trajni in da ne pomenijo podrejenosti Cerkve režimu.

Študijski tečaj za ital. škofe

Tudi škofje so ljudje in se morajo stalno seznanjati s problemi sedanjega časa. Pretekle dni je italijanska škofovska konferenca organizirala poseben študijski tečaj za italijanske škofe. Tečaja se je udeležilo okrog sto škofov.

Ob koncu tečaja je škofom govoril tudi sv. oče. Poudaril je, da mora biti škof predvsem čuvár vere. Truditi se mora, da svojim ljudem posreduje krščansko oznanilo na način, da ga bodo mogli razumeti. Zato mora biti škof otrok z otroki, mlad z mladimi, izobražen z izobraženimi, preprost s preprostimi. V vsem naj posnema apostola Pavla.

Delegati OZN pri papežu

Papež je sprejel 350 delegatov Organizacije združenih narodov za kmetijstvo in prehrano. V nagovoru je pogrjal razsipnost in potratnost, ki sta krivi revščine in pomanjkanja tolikšnega števila človeštva. Spoštovanje človekovega dostojanstva zahteva, da se prav vsi čutimo odgovorne za razvoj in učinkovito borbo proti lakoti in revščini.

Bodoče mesto kanonikov v Cerkvi

Zbor kanonikov pri stolni cerkvi v Salzburgu je hotel slovesno proslaviti 150letnico svoje obnove. Na akademiji je spregovoril tudi profesor cerkvenega prava v Regensburgu dr. Karl Gerald Fürst o mestu, ki ga bodo imeli zbori kanonikov pri stolnih cerkvah v prihodnosti v prenovljenem cerkvenem zakoniku. Dosedaj so bili kanoniki škofovi svetovalci v vodstvenih zadevah. V bodoče jih bo verjetno v tem nadomestil duhovniški svet. Medtem ko je služba kanonikov dosmrtna, se člani duhovniškega sveta vedno izmenjujejo, kar je garancija za njih pomlajevanje. Če bodo kanoniški zbori obstali, bodo verjetno ohranili le bogoslužno funkcijo.

Kronanje Marijine slike v Sloveniku

Slovenski svetoletni romarji so vse leto zbirali denar za krono Marijine slike v Sloveniku. Krona ima napis »Slovenski svetoletni romarji 1975«. Gotova bo še pred prazniki Breznadecne. Zaključek svetega leta bo 24. decembra, ko bo sv. oče zaprl svetoletna vrata za dobo prihodnjih 25 let. Na podlagi teh dveh dejstev bodo rimski Slovenci zaključili uradna slovenska svetoletna romanja s kronanjem Marijine slike v Sloveniku na praznik Breznadecne 8. decembra ob 4. uri popoldne. Slovesnosti se bosta verjetno udeležila tudi dva slovenska škofa.

Šal, če je trpeči katolik ali svobodomislec, socialist ali komunist ali kdorkoli, vsi smo bili eno. Kdo je zajejal sovraštvo med zavedne Primorce, da je tudi med njimi zavlada smrt in je tekla kri in vse drugo gorje in da so pred 15. septembrom 1947 cele vasi bežale in iskale zavetja celo pri bivših sovražnikih? Ali ni tega storila lažniva in kruta ljubljanska OF?

7. Danes meni, jutri tebi. Brali smo 21. novembra 1975 v tržaškem slovenskem dnevniku: »Španski diktator Francisco Franco umrl: konec mračnega obdobja španske zgodovine?« Ker tudi Tito ni neumljiv, se ne bomo čudili, če bodo časopisi, pa ne samo španski, enkrat pisali: »Jugoslovanski diktator Josip Broz umrl: konec mračnega obdobja jugoslovanske zgodovine?« Naš tržaški dnevnik bo seveda ogorčen. Tito vendar ni bil Franco. Zgodovina pa bo vedela povedati, da je tudi Tito prišel na oblast po morju prelite krvi. Ker pa je šlo za levo diktaturo, mu je to štet v dobro. Nasilja je mogoče le desnica, levica nikoli. Ljudje, ki mislijo s svojo glavo, pa vedo: diktatura ostane diktatura, pa naj bo z desne ali z leve.

TS

Z GORIŠKEGA

Svet Slovenske skupnosti v Gorici

V sredo 19. novembra je zasedal pokrajinski svet Slovenske skupnosti v Gorici. Dnevni red je obsegal razna aktualna vprašanja, ki zanimajo slovensko narodno skupnost na Goriškem.

V začetku seje je predsednik Bratuž počastil spomin nedavno umrlega podpredsednika Rada Bednarika, ki je toliko prispeval k razvoju in kulturni rasti slovenskega življenja na Goriškem. Nato je deželni svetovalec dr. Stoka obširno orisal deželno knjižo, ki se je začela z odstopom deželnega odbora. Pri tem je poročal o vzrokih krize ter o stikih, ki jih je deželna Slovenska skupnost imela s predstavniki raznih strank. Sledila je daljša razprava o vprašanju briške in kraške gorske skupnosti, o čemer je poročal politični tajnik Paulin.

Svet Slovenske skupnosti je še razpravljal o bližnjem obisku na Koroškem ter o zadnjih stikih z Južnimi Tirolci.

Seja občinskega sveta v Gorici

V ponedeljek 24. novembra je ponovno zasedal občinski svet v Gorici. Na dnevnem redu je imel vrsto upravnih zadev ter volitve v razne komisije. Na začetku seje so bila na vrsti vprašanja svetovalcev. V tej debati sta sodelovala tudi predstavnik Slovenske skupnosti. Svetovalec Bratuž se je zavzel za takojšnjo rešitev perečega vprašanja, ki zadeva šolsko področje. Gre za dodelitev prostorov šoli za slovenske otroške vrtarice, ki še vedno nima lastnega sedeža. Občina je sicer pred časom že namenila za to neke prostore, ki pa ne ustrezajo svojemu namenu. Svetovalec Paulin se je zanimal za potrebe rajonskih konzult in predvsem zahteval, da občinska uprava namesti prevajalce, kot to predvideva statut omenjenih upravnih enot.

V nadaljevanju je občinski svet imenoval posebno komisijo v smislu deželnega zakona št. 62, ki govori o podporah dijakom in daje občinam vlogo tehnične izvedbe istega. Slovenske šolske organe bo v tej komisiji zastopal prof. Emil Devetak.

Nedemokratična doberdobska občinska uprava

V četrtek 20. novembra se je sestal doberdobski občinski svet. O poteku seje je sicer tržaški dnevnik obširno poročal, toda potrebna so določena pojasnila, ker je poročanje tržaškega dnevnika v marsičem potvrdilo potek občinske seje, zlasti še glede vzrokov, ki so prisilili predstavnike Slovenske skupnosti, da so zapustili sejne prostore.

Ze na prvi seji novoizvoljenega občinskega sveta so zastopniki Slovenske skupnosti jasno povedali, da pričakujejo in zahtevajo poštenih odnosov med večino in manjšino, kajti samo jasni odnosi lahko prispevajo k plodnemu delu občinskega sveta za dobrobit vsega doberdobskega prebivalstva.

V tem smislu so se že na drugi seji zmenili med drugim, da se bodo pred sejo sestali načelniki svetovalskih skupin za sestavo raznih dnevnih redov in po možnosti tudi za skupno stališče o problemih, ki so bistvene važnosti za naš razvoj in obstoj. Socialkomunistična uprava pa je ta dogovor takoj prekršila.

Svetovalci Slovenske skupnosti so namreč 28. oktobra, v zvezi s stavko na slovenskih šolah, predložili dnevni red s prošnjo, da bi se o problemu razpravljalo na prvi občinski seji. Odbor pa je enostavno pripravil drug dnevni red, ne da bi povabil (po dogovoru) načelnika Slovenske skupnosti za sestavo skupnega, niti ni o tem hotel razpravljati v občinskem svetu. Isto se je zgodilo v zvezi s pomazanjem dvojezične table v Doberdobu.

Na dnevnem redu četrtkov seje je bil sporazum med Italijo in Jugoslavijo o dokončni ureditvi meje. Ob tem tako važnem problemu se je spet ponovilo isto. O sestanku med načelniki skupin niti govora!

V začetku seje je zato Marija Ferletič protestirala proti takemu nedemokratičnemu postopanju in zahtevala, da se izvajajo že sprejeti dogovori o načinu poteka razprav v občinskem svetu.

Sporazum med Italijo in Jugoslavijo je Marija Ferletič globalno pozitivno ocenila, izrazila pa je zaskrbljenost v zvezi z raznimi infrastrukturami, ki jih dogovor predvideva, saj bo s tem prišlo do novih razlaščenj že itak okrnjene slovenske zemlje. Ker je odbornik Lavrenčič izkoristil svoj nastop za napad na Slovensko skupnost, so predstavniki Slovenske skupnosti zapustili dvorano, ker jim župan ni dovolil, da bi odgovorili na neosnovane in zlonamerne napade.

Ob 25-letnici smrti Mirka Brumata

Pok. msgr. dr. Mirko Brumat, ki je umrl pred 25 leti 20. novembra 1950 v Gorici

Ne bi bilo prav, ko bi se ne spomnili v našem listu pok. msgr. Mirka Brumata ob obletnici njegove smrti. Ker je od njegovega odhoda od nas minilo 25 let, ga mlajši nič ne poznajo. Celo v Gorici se ga spominjajo samo starejši, čeprav je bil kot stolni vikar in pozneje kot kanonik v središču našega verskega in narodnega življenja od konca prve svetovne vojne do 20. novembra 1950, ko je umrl.

O pok. Mirku Brumatu je bilo že to in ono napisano tako v Katoliškem glasu, ko je umrl, kot v koledarju GMD. Vendar bo treba o njem še marsikaj povedati, saj je s svojo dejavnostjo segel na vsa področja našega življenja. Danes naj spomnimo le na to, da je bil urednik »Svetogorske Kraljice« leta 1938-39, ko je izhajala; od leta 1946 do 1948 je bil urednik »Slovenskega Primorca«; zadnji dve leti življenja je urejeval »Katoliški glas«, ki mu je tudi sam izbral ime, ko smo ukinili tržaški »Teden« in goriškega »Slovenskega Primorca« ter se združili ob enotnem katoliškem tedniku za tržaško in goriško škofijo.

Povsem nepoznano pa je javnosti njegovo dobrodelno delovanje med zadnjo vojno, ko je bil na čelu škofijske akcije za pomoč internirancem v Gonarsu. V njegovi zapuščini so se ohranili dokumenti, ki govorijo o tem njegovem delu. Ta mož, ki je med vojno bil med najbolj osovraženi osebami pri naših komunistih, je bil med najbolj požrtvovalnimi, ko je šlo za pomoč žrtvam fašističnega in nacističnega nasilja. Njegovo delo za pomoč internirancem v Gonarsu in v drugih taboriščih ni še raziskano.

Med njegovo zapuščino so se ohranile številne zapuščine na Apostolski sedež in na razne škofo in italijanske duhovnike, ki pričajo, kako je ta naš duhovnik bil velik zagovornik pravic slovenskega ljudstva in tudi neustrašen. Saj se je dogajalo, da ko so se drugi bali nastopiti, je zmeraj nastopil msgr. Mirko Brumat, pa naj je šlo za spomence in protestna pisma, za intervencije pri oblasteh, za nastop v javnosti. Mirko Brumat ni poznal strahu, kadar je uvidel, da gre za pravico.

V tem oziru bi omenili pismo, ki ga je 2. julija 1948 pisal tedanjemu videmskemu prefektu o beneških Slovencih. Zgodilo se je namreč, da sta se slučajno srečala na Barbani. Prefekt je bil zelo nepoučen o vsej zadevi in je naprosil msgr. Brumata, naj ga obišče v Vidmu, da mu problem bolje osvetli. Brumat je uporabil priložnost in je napisal osem strani dolgo pismo, kjer razlaga prefektu stanje v Slo-

venski Benečiji. Oriše najprej kratek zgodovinski pregled o Benečiji in preide k stvarnosti, kot je nastala po drugi svetovni vojni. Nič ne zamolči, ne napak italijanske vlade in italijanskih strank po vojni ne napak videmskih škofov in raznih duhovnikov. Resnica mu je bila sveta nad vse. Pismo zaključuje: »Načelo, ki me vodi pri reševanju tega trnovega problema je naslednje: pravica in ljubezen, kot konstruktivne sile, ne morejo nikoli škodovati; krivica in sovraštvo, kot razdirajoče sile, ne morejo nikoli, da ne bi škodovala tako posameznikom kot državi in v meddržavnih odnosih.«

Bil je res velik in neustrašen borec za pravico in resnico. Prav zaradi tega je bil tudi osporavana osebnost na desni in na levi, saj resnica v oči bode. Goriški katoliški in demokratični Slovenci smo mu tudi zategadelj dolžni trajen spomin in hvaležnost, saj se zmeraj živimo tudi od njegove dediščine.

K. H.

Zelo uspela letošnja Cecilijanka

Ze tradicionalna revija pevskih zborov, ki jo prireja Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici pod imenom »Cecilijanka«, postaja iz leta v leto bolj uspešna in kaže na stalno umetniško in izrazno rast naših zborov. Zlasti letos smo mogli ugotoviti velik napredek, kar je seveda zaslug tako požrtvovalnih dirigentov kot vnetih pevcev in pevki, ki žrtvujejo čas, denar in dostikrat družinske obveznosti, da se udeležujejo vaj in nastopov.

V soboto 22. novembra — prav na praznik sv. Cecilije — bi moralo po programu nastopiti zvečer v Katoliškem domu sedem zborov, pa je zbor iz Podgore moral iz objektivnih razlogov preložiti nastop na prihodnji dan. Nastopajoči zbori so zadovoljivo podali svoj program (po tri pesmi poljubne vsebine) in tudi občinstva je bilo kljub sobotnemu večeru kar dosti.

Zato pa je bila naslednji dan, v nedeljo 23. novembra dvorana Katoliškega doma nabit polna. Nastopilo je kar deset zborov. Zlasti smo bili veseli nastopa pevcev iz Lješ v Benečiji. Iz Slovenije je prišel cerkveni zbor iz Drežnice, Tržaško je zastopal zbor iz Skednja, Slovensko prosvetno zvezo pa je zastopal moški zbor »Jezero« iz Doberdoba. Nista seveda umanjala zbora iz Gorice »L. Bratuž« in »M. Filej«. Ta je nedeljski spored tudi zaključil. Zadnji akordi, ki so napolnili dvorano, so bili iz pesmi »Kalinka«.

Temu poročilu bi dodali še željo, da bi v eni prihodnjih števil našega lista izšla tudi strokovna ocena tega nastopa, saj jo zaslužijo vsi, ki so dali svoj doprinos k uspehi prireditvi.

V nedeljo 30. novembra ob 17. uri

v Kulturnem domu v Trstu

revija pevskih zborov

Prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov

Nekdanji samostan Amandenhof v Urachu, kjer je bila Trubarjeva tiskarna

JOZE JURAK

Ekumensko potovanje po južni Nemčiji

(11)

Pa ne samo, da je Ungnad nudil Trubarju moralno oporo: imenoval ga je celo za ravnatelja Biblijskega zavoda v Urachu, ki naj bi izdal svetlo pismo za južnoslovenske narode. Obenem je Ungnad, da bi se mogel preživljati, preskrbel Trubarju župnijo v Urachu. Bilo je to leta 1561.

Tako se je Trubar poslovil od tedanje župnije v Kemptenu. Farani so mu ob slovesu — kot stoji zapisano v župni kroniki — »darovali trideset goldinarjev ter mu posodili voz s šestimi konji in z dvema hlapcema. Tudi jahalne konje so mu priksrbeli. Tako je gospod Primož šest dni vozil ženo, otroke in pohištvo do Uracha.«

V Urachu je Trubar ostal le dobro leto. Na stalno prigravarjanje kranjskih deželnih stanov se je župniji v Urachu odpo-

vedal in se kot superintendent sredi junija 1562 vrnil v Ljubljano.

Po Trubarjevem odhodu je Hrvat Stefan Konzul začel pri Ungnadu spletakariti zoper Trubarja, ker je sam računal prevzeti vse vodstvo Biblijskega zavoda. Trubarja so pri Ungnadu tudi obtožili, da namerava v Ljubljani odpreti novo tiskarno. Ungnad je to tem bolj verjel, ker so mu kranjski deželni stanovi pisali iz Ljubljane, naj bi prevode knjig in popravke opravili v Ljubljani pod Trubarjevim nadzorstvom, tiskali pa jih nato v Urachu.

Užaljeni Ungnad je 20. septembra sporočil Trubarju, da ne bo več tiskal nobene njegove knjige. S Trubarjem se pa ni sta več srečala, ker je Ungnad decembra istega leta umrl na Češkem. Po njegovi smrti je Biblijski zavod v Urachu kmalu propadel. Leta 1566 sta Urach zapustila tudi hrvaška protestanta Stefan Konzul in Anton Dalmata.

Vendar je Biblijski zavod v Urachu opravi pomembno knjižno delo, saj je v štirih letih obstoja izdal kar 25 knjižnih izdaj z 22.300 izvodov. Izmed Trubarjevih knjig so v Urachu izšle štiri knjige v slovenščini, pet knjig v italijanščini in še Klombr-Juničeva pesmarica, ta tudi v slovenščini.

Zaradi novih političnih razmer v domovini in v želji, da tiska in izda »Cerkovno ordnino« je Trubar leta 1564 znova odšel v pregnanstvo. Ko se je vrnil na Württemberg, se pa ni ustavil v Urachu, svoji nekdanji župniji, temveč v Tübingenu. Leta 1567 ga že najdemo kot župnika v Derendingenu, kjer je ostal do smrti leta 1586.

Zgodba protestantske tiskarne v Urachu pa s Trubarjevim odhodom s pozornice ni bila zaključena. Pravzaprav se je šele pričela. O tem boste lahko izčrpno brali v letošnjem koledarju Goriške Mohorjeve družbe, za katerega je prispeval dr. Jožko Markuža izredno zanimiv sestavek »Usoda protestantske tiskarne v Urachu«.

TRUBARJEV DOM V URACHU

V Urachu je za evangeličanskega dekana trenutno Eugen Hauff. Na njegovo pobudo je bil v Urachu letos 18. januarja odprt Dom Primoža Trubarja, ki se je tako pridružil enako imenovanemu domu

balne zaščite Slovencev v Italiji logična in nujna.

Odprto pismo Ortoliju

Ob obisku predsednika Komisije evropskih skupnosti Françoisa Xaviera Ortolija v naši deželi mu je Narodna in študijska knjižnica v Trstu poslala pismo sledeče vsebine:

Ob vašem cenjenem obisku področja bodoče proste cone na območju občine Trst ob meji s SR Slovenijo oziroma SFR Jugoslavijo si naša Narodna in študijska knjižnica v Trstu dovoljuje obrniti vašo pozornost na dejstvo, da so lastniki zemljišč te načrtovane cone naši kraški slovenski kmetje, pripadniki slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Za spomin na ta vaš dragoceni obisk v naši tržaški občini in v deželi Furlaniji-Juljski krajini si dovoljujemo darovati vam priloženo publikacijo, ki je izšla v teh dneh s prizadevanji treh glovskih založb z obeh strani naše odprte meje, ki bo, prepričani smo, tudi ob vašem prizadevanju postala še bolj odprta.

Hkrati vas opozarjamo na zemljevid na str. 123 priložene knjige (gre za knjigo »Slovenci v Italiji po drugi svetovni vojni«, op. ur.). Z odličnim spoštovanjem.

Predstavitve dveh novih knjig

V ponedeljek 24. novembra je bila v DSI v ul. Donizetti predstavitev zadnje Pahorjeve knjige »Zatemnitev«. V začetku je precej obširno govorila o Pahorjevem literarnem delu prof. Zora Tavčarjeva. V svojem referatu je opozorila na najlepša poglavja v romanu, posebno na tiste pejsaže o Trstu, katerih ne bi mogel nihče zapisati, ki ni živel v Trstu in ki nima Trsta tako zelo rad kakor Pahor. Zatem pa se je ustavila ob nekaterih točkah Borisa Pahorja, iz katerih vidimo, da je še vedno na istem stališču kot je bil v začetku in med vojno. Pri tem je mislila zlasti na pluralistično pojmovanje slovenske družbe.

Boris Pahor, ki se je potem zahvalil predavateljici za njen temeljit prikaz, je nato še pojasnil nekatere trditve v romanu. Večer je bil zelo lep in dobro obiskan. Na koncu je potem Boris Pahor podpisoval knjige in s tem zelo populariziral svoje delo. Nato so se udeleženci zadržali dalj časa v prijetnem razgovoru.

Za prihodnji ponedeljek 1. decembra je na vrsti predstavitev še ene knjige in sicer iz gospodarske strokovne literature dr. Egidija Vršaja, ki je izšla te dni. Večer bo, kot vsi dosedanj, ob 20.15.

25 let bazoviške kinodvorane

V nedeljo 16. novembra je v bazoviški župnijski kinodvorani gostovalo Slovensko gledališče iz Trsta in nam z veselom igro »Anatolov dvojnik« nudilo dve urici pristnega veselja in zabave. Sicer pa je isto gledališče tudi stalen gost v Bazovici.

Gostovanje samo je bilo nekaj uvod v praznovanje srebrnega jubileja bazoviške kinodvorane, katere slovesno odprtje je bilo 30. julija 1950. Od takrat se je tu zvrstilo nešteto proslav, kulturnih prireditev, pevskih in koncertnih nastopov, iger ter veliko število kinopredstav, ki pa so v zadnjih letih zaradi vsesplošne krize filma prenehale.

Brez dvoma je dvorana opravila veliko delo. Jasno je, da se ne smemo tu usta-

v Derendingenu.

Mogoče je temu imenovanju v Urachu botroval tudi obisk skupine slovenskih kulturnikov, ki so v septembru 1974 obiskali mesto Urach. Pri tem so se posebno zanimali za Amandenhof, v katerem je nekaj časa deloval Primož Trubar kot ravnatelj Biblijskega zavoda in izrazili svoje začudenje, kako da v Urachu zdaj nobena stvar, ne ulica ne napis, ne spominja več na njihovega znamenitega rojaka.

Dom stoji v novem delu mesta v naselju Leuze, od koder je 3 km v mestno središče. Zidava je trajala približno eno leto (od 29. januarja 1974). Stroški (zidava in oprema) so brez cene za parcelo znašali 665.800 nemških mark. Če to pomnožimo z 250, dobimo kar čedno vsoto 166 milijonov 450.000 lir.

Zazidalna površina meri 244 kv. m na 1710 kv. m veliki parceli, da je ob vrtcu zadosti prostora še za otroško igrišče. Stavba stoji v bregu, tako da je od zgoraj strani pritičljiva, od spodnje pa enonadstropna. V zgornji je otroški vrtec z razredom in manjšim skupnim prostorom.

Marijina družba Marije Milostljive v Trstu, ulica Risorta 3, naznanja, da bo v nedeljo 7. decembra ob 17. uri

PROSLAVA 75-LETNICE DELOVANJA

Proslave s primernim programom se udeležijo tudi ap. administrator msgr. Cocolin.

viti in da naše poslanstvo zadobiva v tem trenutku še prav poseben pomen. Vrata kulturnega hrama so odprta vsem prosvetnim prireditvam, kot tudi za vse občinstvo, ki si želi duhovnega veselja. Posebno pa je farna dvorana na voljo vsem župljanom in župnijski skupnosti.

Sv. Ivan - 120-letnica slovenske osnovne šole

V nedeljo 23. novembra smo pri Sv. Ivanu proslavljali 120-letnico naše slovenske osnovne šole. To je važen dogodek za našo krajevno kroniko, pa obenem dokaz, da nismo prišli Slovenci v tržaško okolico šole včeraj in da smo bili že pred 120 leti pisмени. Povedati je tudi treba, da so odprli pri Sv. Ivanu prvo italijansko šolo šele v prvem desetletju tega stoletja in da je delilo neko dobrodelno društvo pakete tistim, ki so jo iskovali.

Proslava je bila v Marijinem domu v nedeljo ob štirih popoldne ob ogromni udeležbi staršev, otrok in prijateljev naše šole. Učiteljstvo je pripravilo z veliko marljivostjo na slovesnost šolsko mladino, ki je nastopala na odru dve uri v veliko zadovoljstvo udeležencev.

Gročana - Odkritje spomenika padlim

V nedeljo 9. novembra je bilo v Gročani slovesno odkritje spomenika osmim padlim za svobodo Gročane in Peska. Spomenik je postavljen na glavnem trgu ob vhodu v vas ter je izdelan po zamisli arh. M. Raceta. Kljub mrzlemu in deževnemu vremenu se je zbralo veliko število ljudi iz sosednjih vasi ter predstavniki raznih prosvetnih, političnih in borčevskih organizacij, da prisostvujejo svečani predaji spomenika svojemu namenu v tej prijazni, čeprav nekoliko odmaknjeni vasi tik ob državni meji.

Po pozdravu vsem prisotnim udeležencem in raznim predstavnikom iz javnega življenja je župnik msgr. Zivic iz Bazovice blagoslovil spomenik ter v kratkem priložnostnem govoru spomnil, da hoče gročanska skupnost z njim počastiti tiste svoje sinove, ki so darovali življenje za svobodo, za zmagavo pravice in za trajen mir. Spomenik je postavljen živim, sedanjim in bodočim rodovom ter naj govori, da je človek svoboden in da nihče nima pravice te svobodnosti zatirati.

V nadaljnjem poteku je spregovoril še odbornik dolinske občine Drago Slavec ter teželni svetovalec Lovriha. Priložnostne narodne in partizanske pesmi so ubrano zapeli pevski zbori iz Brega: F. Venturini, V. Vodnik, F. Prešeren, Slavec ter Slovenec iz Boršta, tako da se je slovesnost iztekla kot slovenska prireditev. V tem pogledu je zato po splošnem mnenju motilo le nepotrebno dvojezično napovedovanje sporeda.

Vsi, ki smo slovesnosti prisostvovali, moramo dati prebivalcem Peska in Gročane vse priznanje, da so se na tako dostojen način oddolžili spominu svojih padlih. Prav gotovo imajo trden namen ostati zvesti idealom, katere spomenik predstavlja, to je svojemu narodu, svobodi in demokraciji. Čeprav majhna vas, bodo zato nadaljevali z že uspešno začetim prosvetnim delom v okviru svojega domačega »Gradišča«.

Tudi spodnji prostor je približno tako izkoriščen.

Trubarjev dom v Urachu naj bi po besedah dekana Hauffa, ki ga je slovesno odprl, »tem poimenovanjem šele opozoril na osebnost in delo Primoža Trubarja, saj pri nas žal le redkokdo še kaj ve o njem. V našem mestu je bil zelo kratko dobo in tudi vidnih sledov njegovega dela ni tukaj nič več. Zato se Urach tudi ne more spremeniti v tak spominski kraj na Primoža Trubarja kakor je npr. Derendingen.«

Dekan Hauff je še rekel: »Vendar nas bo zmeraj veselilo, če bodo Trubarjevi rojaki obiskali kdaj tudi Urach in si ogledali tukajšnje cerkev in samostansko poslopje, kjer je svoj čas Primož Trubar deloval. Takrat jim bomo z veseljem pokazali novi skromni Dom Primoža Trubarja v znamenje, da se ga s hvaležnostjo spominjamo. Veseli nas, da je njegovo delo preseglo narodne in jezikovne meje.«

Tisti dan, bilo je v petek 12. septembra, ko smo mi prišli v Urach, pa žal dekana Hauffa ni bilo doma. Bil je na počitnicah. (Drugič naprej)

Ob tretji obletnici slovenske duhovnije v Gorici

Od 20. do 23. novembra je bila v cerkvi sv. Ivana v Gorici tridnevna ob tretji obletnici ustanovitve slovenske duhovnije, ki ima sedež prav v tej cerkvi. Zjutraj in zvečer sta bili sv. maši z govorom misijonarja lazarista Andreja Lukana. Obe maši sta bili dobro obiskovani.

Zaključek tridnevne je bil v nedeljo 23. novembra pri opoldanski maši. G. Lukan nas je v govoru spomnil na trojno slavo današnjega dne: na tretjo obletnico obstoja slovenske duhovnije, ki je združila vse goriške Slovence v eno družino, na lanske tako uspešni sveti misijon in na veliko pridobitev slovenske Cerkve, ko je prešla nov misal za bogoslužje. Pri darovanju so te misale blagoslovili in po maši jih je župnik msgr. Franc Močnik razdelil.

Za mestno središče je razdelil deset misalov in sicer za naslednje cerkve: Sv. Ivan, Sv. Ignacij, stolnica, kapucini, kapela pri šolskih sestrah, alonzijska kapela, kapela pri sestrah Čudodelne svetinje na Korzu, Marijina družba, škofijska kapela in cerkev na Placuti.

Orgelski koncert pri kapucinih

Na pobudo SKPD »M. Filej« v Gorici je bil v četrtek 20. novembra pri kapucinih orgelski koncert, ki ga je imel prof. Huber Bergant. Koncertist je našemu občinstvu še tako dobro znan, da ga ni treba še posebej predstavljati. Na tem koncertu je slovenski orgelski mojster izvajal izbrana dela baročnih skladateljev, kot so Raison, Guarni, Gabrieli, Pasquini, Merula, Daquin, Boyce in Stanley. To so dela, ki odražajo pristno glasbeno ustvarjalnost 17. in 18. stoletja.

Prof. Bergant je vse skladbe podal z njemu lastno mojstrsko interpretacijo, k čemur je gotovo pripomogla izbrana registracija. Dokaz, da lahko tudi ne prevelike orgle, kot so v goriški kapucinski cerkvi, nudijo primerno tribuno za prikaz orgelske igre, in to še posebej za zaključeno dobo, kot je npr. baročna.

Obisk je bil zadovoljiv. Ob koncu je občinstvo nagradilo slovenskega orgelskega mojstra z navdušenim ploskanjem.

SLOVENSKI VEČER

Sodelovali bodo: SSG iz Trsta, moški zbor Krmin-Plešivo, moški oktet Amis dal Friuli iz Krmina, Nonet iz Sovodenj, moški zbor Miro Filej iz Gorice, mešani zbor »Štandrež«, zbor Igo Gruden iz Nabrežine, ansambel TAIMS z Opčin ter folklorna skupina iz Sovodenj.

cerkvi, nudijo primerno tribuno za prikaz orgelske igre, in to še posebej za zaključeno dobo, kot je npr. baročna.

Obisk je bil zadovoljiv. Ob koncu je občinstvo nagradilo slovenskega orgelskega mojstra z navdušenim ploskanjem.

Slovo od misijonarjev

V nedeljo 30. novembra bo v goriški stolnici pri večerni maši ob 19. uri izredno misijonsko srečanje. G. nadškof bo izročil misijonski križ skupini misijonarjev in misijonskih sodelavcev, ki se odpravljajo na misijonsko polje v državi Slonokoščena obala (Bouaké). Navzoč bo tudi domači škof, ki bo nove misijonarje sprejel v svojo škofijo.

Kdor more, naj ne zamudi te izredne slovesnosti, ki bo potrdila žive vezi goriške Cerkve s sestro na Slonokoščeni obali.

Rupa-Peč

Zakaj naša mladina uhaja drugam, zakaj svojih sposobnosti ne posveča najprej rodniemu kraju, zakaj je pri nas ozračje, ki ne pomaga k sožitju, ampak ga razdira, to so vprašanja, ki si jih pisec teh vrstic in z njim še marsikdo pogosto in upravičeno zastavlja.

In meni, da bi morali ljudje dobre volje iz obeh vasi sestaviti medkrajevni odbor, se sestajati, razpravljati in ukrepati, da ne bomo klavirno propadli. Med nami so namreč sile, ki bi rade, da bi šlo vse po starem, da bi razprtje med vaščani trajalo v nedogled, ki ob vsaki priložnosti iščejo »dlake v jaku«, čeprav je ni, ki vse poslušujejo ter tako ovirajo ljudi dobre volje v njih ustvarjalnosti. Naj se zato ljudje dobre volje zganijo in prebivalcem obeh vasi prinesejo lepših časov. - ik

Zahvalna nedelja v Štandrežu

Nedvomno spada praznovanje ob dnevu zahvale med najbolj pristne in spontane

prireditve po naših vaseh. Ta lepa naveda, lko se o sv. Martinu spomnimo dobrot, ki smo jih bili med letom deležni, se vsako leto znova ponavlja. Zlasti je občutena pri kmetovalcih, ki na ta dan prinesejo k blagoslovitvi poljske pridelke in kmetijske stroje.

Letos je bila zahvalna nedelja 16. novembra. Standreško Kmečko društvo je po maši pripeljalo na trg pred cerkvijo voz, lepo okrašen z različnimi poljskimi pridelki. Po blagoslovitvi so člani društva razdeljevali med številne prisotne koruzni kruh in domačo kapljico.

Podobne prireditve so bile tudi v Sovodnjah, Steverjanu in drugih naših krajih.

Redna seja občinskega sveta v Števerjanu.

V sredo 19. novembra se je pod predsedstvom župana S. Klanjščka sestal občinski svet v Števerjanu. Seji je prvič prisostvoval novi tajnik dr. Miro Sturmi. Župan je predstavil novega tajnika občinskega sveta ter mu izreklo dobrodošlico, da bi se v Števerjanu na novem delovnem mestu dobro počutil. V imenu manjšinskih svetovalcev je pozdravil novega tajnika Ivan Humar. Dr. Sturmi se je obema zahvalil ter obljubil svoje vse splošno zanimanje za števerjansko občino, na sedežu katere bo deloval.

Na dnevnem redu se je bilo v glavnem imenovanje komisij, ki je potrebno ob vsaki izvolitvi novega občinskega sveta. Komisije so bile takole sestavljene: *Odbor občinske podpirne ustanove (ECA):* Klanjšček Anton - Jazbine, Mužič Miro - Dvor, Maraz Alojz - Ščedno, Terpin Marjan - Klanec, Maraz Mario - Križišče. *Poročna komisija:* Corsi Hadrijan - Sovenci, Koršič Rudi - Jazbine. *Posvetovalni odbor za šolo s celodnevno poukom:* Klanjšček Stanislav, dr. Karlo Rutar, Anton Prinčič, Černič Ada, Maraz Alojz, Terpin Marjan, Ciglič Remigij, Knez Helena, Koršič Rudi. *Volivna komisija:* Pintar Aleš, Hladnik Boris, Komic Franc, Prinčič Jožef, Terpin Emil, Koršič Rudolf, Humar Ivan, Simič Jožef. *Šolsko podporno društvo (Patronat):* Komjanc Drago. *Komisija za otroško asistenco (ONMI):* Knez Helena, Komjanc Simon, Hlade Mirjam, Koršič Rudi, Uršič Nevenka. *Odbor za razdeljevanje podpor študentom:* Klanjšček Stanislav, Hladnik Boris, Terpin Ciril, Knez Helena, Humar Ivan. *Predstavniki občine v konzorciju za četrti prometno cono:* Terpin Ciril. *Računski pregledniki:* Terpin Emil, Hladnik Boris, Humar Ivan. *Gorska skupnost:* Stanislav Klanjšček, Corsi Hadrijan, Komjanc Simon, Komic Franc. *Davčna komisija »ILOR«:* Terpin Marjan, Juretič Roman.

Svet je še potrdil nekaj sklepov ožjega odbora. Ti sklepi so bili sprejeti v zvezi s prošnjo za posojilo, da se nabavi šolski avtobus za srednje šole ter za podporo dežele za otroški vrtec. Drugi sklepi so bili navadnega upravnega značaja.

Natečaj INAIL

Državni zavod za nesreče na delu INAIL je razpisal za šolsko in akademsko leto 1975-76 natečaj za ponesrečence in otroke ponesrečencev na delu za sledeče nagradne vsote: A) 250 nagrad po 50.000 lir za učence 5. razreda osnovne šole v letu 1974-75; B) 560 nagrad po 100.000 lir za učence nižje šole prve stopnje za šolsko leto 1974-75; C) 450 nagrad po 150.000 lir za dijake, ki so v šolskem letu 1975-76 hodili v višje šole druge stopnje; D) 74 nagrad za dijake, ki so v šolskem letu 1975-76 bili na univerzi ali na višjih zavodih.

Prošnje z vsemi potrebnimi dokazili morajo prosilci dostaviti osebno ali po pošti na pokrajinski sedež INAIL nepreklicno do 10. februarja 1976 oz. do 1. junija 1976 za interesiranje pod črko D.

Socialne pokojnine bodo povišane

S 1. januarjem prihodnjega leta bodo povišane vse pokojnine socialnega skrbstva. Najnižje se povišajo od sedanjih 55.950 na 66.950 lir. Sorazmerno se bodo povišale tudi ostale pokojnine socialnega skrbstva (INPS), npr. socialne pokojnine od 38.850 na 46.800. Upokojenci, ki prejmejo višje pokojnine pri socialnem skrbstvu, bodo brez razlike dobili povišek 18.000 lir mesečno in še 6 % povišek na svojo pokojnino. Vzemimo zgled: upokojenec dobiva 100.000 lir pokojnine na mesec. Z novim letom 1976 mu bo pokojnina povišana na 124.000 (18.000+6.000).

Slovenska skupnost predsedniku Komisije evropskih skupnosti

Ob koncu prejšnjega tedna je obiskal našo deželo predsednik Komisije evropskih skupnosti (CEE), Francoz Xavier Ortoli. Posebej je obiskal Trst in Videm. Ob tej priložnosti je deželna Slovenska skupnost naslovila nanj naslednji telegram:

»Slovenska skupnost, stranka Slovencev v deželi Furlaniji-Juljski Benečiji, Vam izraža dobrodošlico ob obisku dežele in želi opozoriti na prisotnost Slovencev v teh krajih. Izjavlja, da želi sodelovati v procesu evropskega sodelovanja med državami in narodi. V tem smislu pa Slovenska skupnost želi, da se naša narodna skupnost ne okrne v svoji ozemeljski celovitosti in narodni samobitnosti.«

Slovenska skupnost je hotela na ta način predsednika Ortolija seznaniti s problematiko razlaščenja, saj so mu deželne oblasti posebej prikazale prav načrt za gradnjo avtoporta in drugih infrastrukturnih na Tržaškem, ki izvirajo iz zadnjega italijansko-jugoslovanskega sporazuma.

OBVESTILA

Seja odbora Zveze slovenske katoliške prosvete bo v ponedeljek 1. decembra ob 20.30 na sedežu v Gorici.

Slovenska duhovnija v Gorici ima telefon št. 32075. Župni urad je odprt v ponedeljkih, središčih in petkih od 11. do 12. ure.

Mala Cecilijanka bo v Katoliškem domu na praznik Brezmadežne 8. decembra ob 16. uri. Nastopili bodo mladinski zbori naše škofije.

Zadnje svetoletno romanje v Rim s Tržaškega: od petka 12. decembra do torka 16. decembra. Potovanje z udobnim avtobusom. Obisk Assisija. Stroški za vožnjo in vsi oskrbo 60.000 lir. Prijave sprejema Stanko Zorko, Vico delle Rose 7, Trst, tel. 414646. Vpisovanje se zaključuje, ko se napolni avtobus, a najkasneje 7. 12.

Ansambel »Kamnikiti« iz Stranj pri Kamniku bo nastopil s 6 mladimi pevci v kinodvorani v Bazovici v soboto 29. nov. ob 20.45, naslednji dan bo pel pri slovenski maši v Rojanu ob 9. uri, ob 10.30 v Škodnju v župni cerkvi, popoldne pa bo nastopil na »Reviji pevskih zborov« v Kulturnem domu v Trstu.

»Stara garda« (Aldo Nicolaj) je naslov igre v dveh dejanjih, ki jo bo SSG v Trstu uprizorilo v Kulturnem domu v Trstu v petek 28. nov. ob 20.30, v soboto 29. nov. ob 20.30 in v sredo 3. decembra ob 20.30, v nedeljo 30. novembra pa ob 17. uri v župnijski dvorani v Doberdobi.

PGD iz Nove Gorice bo gostovalo v Kulturnem domu v Trstu z igro Klausia Eidama »Ostržkovke dogodivščine« in sicer v torek 2. dec. in v četrtek 4. dec., obakrat ob 15.30.

DAROVI

Za sklad Katoliškega glasa: Slavica Scotti v spomin očeta 4.000. Od leta 1970 do 1974 je poslala v isti namen 8.000 lir. Najlepša hvala.

Za Alojzijeve: Ludvik s Peči 10.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: Kmečko društvo v Standrežu je ob zahvalni nedelji darovalo znatno količino krompirja in zelenjave.

N.N. za svetogorsko svetišče, za Marijino družbo, za Katoliški dom in za Slovenske gorishe skavte po 25.000 lir.

Za števerjansko cerkev: Anica Vogrič in starši namesto cvetja na grob Francu Valentinčiču 20.000 lir.

Za svetogorsko svetišče: Antonija Ščuka, Trst, 2.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: Antonija Ščuka 3.000; Marija Raunik 10.000 ob smrti mame Olge; v spomin pok. Pine Bubnič-Simenec darujejo: Marija Oberti 2.000, Zofija Renner 1.000, Pierina Blasina 1.000, Alojzija Koch 1.000, Danica Novak 1.000, K.B. 1.000, Z.S. 5.000 lir

Za slov. Vincencijevo konf. v Trstu: v počastitev spomina naše drage Julke Petrič-Varni darujejo mama Pepina, brat Ludvik in nečakinja dr. Ksenija Levak 60.000 lir.

Za Finžgarjev dom na Opčinah: družina inž. Milana Sosiča v spomin Milči Hribar-Orioni 10.000 lir.

Za lačne po svetu: N. N. 3.000 lir.

Za gobavce: Coassin 2.000; Tuk 2.000 lir.

Za misijonarja Jožeta Kokalja: N. N. 10 USA dol.

Za slovenske misijonarje: N. N., Ronke, 10.000; N. N., Doberdob, 5.000; N. N., Baroklje, 5.000 lir.

Za misijone: Antonija Ščuka 5.000; N. N. 10.000; sestrice ob smrti Franca Volk 5.000 lir.

Sestanek deželnega tajništva

Slovenske skupnosti v Jamljah V soboto 22. novembra se je v Jamljah sestalo deželno tajništvo Slovenske skupnosti. Obravnavalo je vrsto perečih aktualnih vprašanj, ki zanimajo še posebej slovensko manjšino. Deželni tajnik dr. Drago Stoka je predvsem poročal o pripravah na zasedanja kraške gorske skupnosti. Prisotni člani tajništva so skupno s prizadetimi člani gorskih skupnosti podrobno analizirali predlagani statut in se pri tem zavzeli za čim večja jamstva za slovensko prisotnost v tem važnem organu. Razprava se je razširila tudi na briško gorsko skupnost, ki še posebej zadeva Gorishe. Deželno tajništvo je nato obravnavalo še nekatere druge politične probleme, med temi še posebej skorajšnji obisk Slovenske skupnosti naše dežele na Koroškem, ki bo v soboto in nedeljo, 29. in 30. novembra.

LJUBLJANSKA TV

Spored od 30. nov. do 6. dec. 1975

Nedelja: 9.10 Kolombovci. 10.10 Otroška oddaja. 12.55 Nogomet. 18.20 Pionirji letalstva. 20.05 Gruntovčani. 21.35 Kojak.

Ponedeljek: 10.40 Ježeva Hišica. 10.55 Otroška oddaja. 15.50 Lutke. 16.05 Risan-ka. 16.20 Godba na pihala. 16.55 Hokej Olimpija - Dynamo Weisswasser. 20.05 I. Cankar: Hiša Marije Pomočnice. 21.00 Prvi koraki v svet. 21.40 Kratki filmi.

Torek: 12.55 Nogomet Budućnost - Partizan. 17.10 Kokoši in piščanci. 17.20 Erazem in potepuh. 18.10 Znameniti živalski vrstovi. 18.45 Kulturna oddaja. 21.15 G. de Maupassant: Lepi strček.

Sreda: 16.25 Smuk za ženske. 17.25 Dvoživka in templarji. 18.45 Družinsko gnezdo. 20.05 »December«, film. 21.35 Miniature.

Četrtek: 16.15 Veleslalom za ženske. 17.15 »Bistrooki«, nad. 18.05 Tretji svetovni mir. 20.05 Bitka za ranjence. 21.00 Četrtekovi razgledi. 21.30 Po belih in črnih tipkah.

Petek: 15.50 Veleslalom za moške. 17.20 Pisani svet. 18.05 Slovenski rock 75. 18.40 Svet, ki nas obdaja. 19.00 Peščene sipine.

Sobota: 15.55 Nogomet Hajduk - Beograd. 18.05 Kako se je kalilo jeklo. 20.05 Življenje je lepo. 20.30 Akordi Kosova. 22.10 Kojak.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12 % davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

ZAHVALA

Po kratkem, a težkem trpljenju je Gospod poklical k sebi družbenko

Pino Bubnič vd. Šimenec

Iskrena hvala vsem, ki so jo v boleznih obiskovali in ji pomagali. Hvala tudi vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti in zanjo molili.

Odbor Marijine družbe v Rojanu

Trst, 24. novembra 1975

ZAHVALA

Iskrena hvala vsem, ki so z nami sočustvovali ob nenadni smrti našega dragega očeta in brata

Franca Valentinčiča

Hvala predvsem gg. duhovnikom za somaševano sv. daritev, domačemu župniku g. Premrlu za poslovljni govor, cerkvenim pevcem za ubrano petje in cvetje. Se posebna zahvala bivšemu grobokopu Antonu Mavriču, sosedu, ki so nam stali ob strani, vsem, ki so darovali cvetje in vsem, ki so se udeležili pogreba.

Pevma, 26. novembra 1975

Po daljši bolezni, ki jo je prenašal s krščansko vdanostjo, je na svojem domu doživel v ponedeljek 24. novembra v 67. letu življenja

Jožef Pipan

Pokopan je bil v sredo 26. novembra na gabskem pokopališču.

Vsem, ki so mu izkazali zadnje slovo, zanj molili, poklonili rože in vence, z nami sočustvovali se iskreno zahvaljujemo. Posebej izrekamo zahvalo domačemu župniku g. Jožetu Juraku za zadnjo tolažbo pred smrtjo in skupaj z g. Marijanom Komjan-
cem iz Sovodenj za opravljene pogrebne obrede.

Maša ob osmi pogreba in smrti bo v torek 2. decembra ob 19. uri v Gabrjah.

Gabrje, 26. novembra 1975

Pepi, Milena in Lojze z družinama